

Dirbdami kartu – pasieksime daugiau

Daiva Didvalė, Lina Gedrimė, Vera Gerasimčik-Pulko
Lietuvos anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugija

Lietuvos anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugija (LAITSD) organizavo išvyką į Šiaurės Estijos regiono klinikas. 38 anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojos iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos vyko į Talino klinikas. Vizito tikslas – aplankyti vieną didžiausių Šiaurės Estijos ligoninę, įgyti praktinės patirties ir dalyvauti konferencijoje bei pristatyti LAITSD veiklą.

Šiaurės Estijos regiono klinikų slaugos direktorius Aleksej Gaidajenko, Anestezijos ir intensyviosios terapijos centro slaugos vadovė Katre Zirel, Estijos anestezijos ir intensyviosios terapijos draugijos pirmininkė Helen Valk surengė ekskursiją po ligoninę. Pagrindinis dėmesys buvo skirtas Skubiosios pagalbos, Anestezijos ir intensyviosios terapijos skyriams bei operacinėms.

Ligoninė išsiskiria modernia įranga, erdviomis patalpomis. Ligoninės administracija didžiulį dėmesį skiria hospitalinių infekcijų valdymui ir nepageidaujamų įvykių prevencijai, todėl dauguma vaistų, kuriuos reikia skiesti, yra ruošiami vaistinėje.

Operacinėse atliekama vaistų kontrolė – norint atidaryti anestezijos slaugytojų darbo vietoje esančius standartizuotus staliukus, reikia suvesti kodus. Infekcijos kontrolės skyrius nuolat tobulina hospitalinės infekcijos kontrolės metodikas, todėl reguliariai tikrinami naujai įvestų rekomendacijų rezultatai.

Kiekviename reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuje prie standartinio paciento stebėjimo lapo yra ir atskiras infekcijos stebėjimo lapas, kuriame pažymimi paimti pasėliai, kateterių keitimai ir kt.

Neatidėliotinos pagalbos (priėmimo) skyriuje įrengtos intensyvaus stebėjimo palatos, skubiosios pagalbos ir reanimacijos palata, kurioje yra visa reikalinga moderni įranga ir sudarytos sąlygos nesudėtingoms chirurginėms intervencijoms atlikti. Siekiant užtikrinti pacientų ir personalo saugumą, skyrius stebimas vaizdo kameromis.

Operacinių blokas, kurį sudaro 18 operacinių, taip pat labai erdvus ir moderniai įrengtas. Pacientą kartu su personalu prie įvažiavimo į operacinių bloką pasitinka darbuotojas, kuris praneša operacinės personalui, kad atvyko pacientas, nurodo, į kokią operacinę jis turi būti nuvežtas ir kokią operaciją numatoma atlikti.

Operacinėje oro temperatūra, drėgmė, muzika, apšvietimas, operacinio stalo padėtis reguliuojami specialiu pultu, integruotu sienoje. Taip pat sienoje integruotas ir kompiu-

Komandinis darbas – nieko nekainuoja, tik kiekvieno suvokimas, kad tai svarbus veiksnys ir teisingas kelias į gerą ir saugią pacientui medicinos paslaugą

teris. Visa aparatūra yra vieno modelio ir išdėstyta konsolėje, išskyrus vaistų staliuką. Didelis dėmesys skiriamas paciento šildymui, tam naudojami infuziniai tirpalai, šildomieji pleštelės su termostatu.

Po operacijos pacientai pervežami į poanestezinę palatą – palatoje stebėjimo vietų yra daugiau nei operacinių. Dėl pacientų ir personalo saugumo dauguma patalpų taip pat stebimos vaizdo kameromis.

Šiaurės Estijos regiono klinikose vadovaujamosi standartizuotais protokolais ir algoritmais. Planuojama šią patirtį įdiegti ir Lietuvoje.

Konferencijoje didelis dėmesys buvo skiriamas komandiniam darbui, kurio tikslas – paciento gerovė. Buvo akcentuojama, kad darbe reikėtų vadovautis *paprastumo principu* ir šiame technologijų amžiuje nepamiršti *senų, laiko patikrintų* metodų.

Tarptautinės konferencijos metu Baltijos šalys – Lietuva, Latvija ir Estija – pristatė anestezijos ir intensyviosios terapijos draugijų veiklas, tikslus, uždavinius.

2019 m. spalio 24 d. tapo istoriškai svarbi Baltijos šalių anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugijoms. Taline konferencijos metu buvo pasirašyta tarptautinė bendradarbiavimo sutartis, įpareigojanti Estijos (EAAIN), Latvijos (AINA) ir Lietuvos (LAITSD) asociacijas plėtoti ir vystyti bendradarbiavimą anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugos klausimais. Šia korporacine sutartimi susitarta, jog bus glaudžiai bendradarbiaujama, siekiant užtikrinti, kad bendravimo veikla būtų visapusiškai naudinga. Numatyta dalytis informacija apie svarbius būsimus renginius, mokymus, publikacijas, standartizuotų metodikų rengimą, ryšius su Sveikatos apsaugos ministerijomis, kitomis organizacijomis, žiniasklaida ir kitą komunikacijos darbą. Tikimasi, kad 2020 m. spalį įvyks suvažiavimas Jūrmaloje,

aptarti metų pažangai ir numatyti veiklos planus kitiems metams.

Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos viceprezidentė Anna Koko konferencijos metu pristatė asociacijos veiklą. Asociacijos šūkis: „Dirbdami kartu – pasieksime daugiau“. Vienyti anestezijos ir intensyviosios terapijos draugijas, jų narius, siekti gerovės pacientams ir jų šeimos nariams yra Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos misija. Ši asociacija įkurta 1991 m. ir ją sudaro 31 šalis narė, iš viso apie 25 000 anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų. Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacija taip pat vienija ir gydytojus anesteziologus reanimatologus (apie 12 proc.) bei kitų sričių specialistus;

padeda savo nariams praktinėje ir (arba) mokslinėje veikloje. Taip pat siekia, jog anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų pareigybės būtų standartizuotos visose Europos Sąjungos šalyse. Tai yra žinoma ir pripažinimą pelnusi asociacija Europoje. Baltijos šalys buvo pakviestos papildyti Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos gretas, tačiau reikalingas pasiruošimas – tai didžiulis iššūkis Baltijos šalims.

LAITSD ambicingai svarsto galimybę tapti Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos nare ir prisidėti prie Europos kritinės slaugos profesinės praktikos ir mokslo kokybės gerinimo, atstovaudama Lietuvos anesteziologų ir intensyviosios terapijos slaugytojams.

Akušerio profesija: galimybės, perspektyvos, iššūkiai, realybė

Ilona Joneliūnienė

Lietuvos akušerių sąjunga

2019 m. lapkričio 8 d. VšĮ Kauno klinikinės ligoninės Didžiojoje auditorijoje vyko respublikinė Lietuvos akušerių sąjungos konferencija „Akušerio profesija: galimybės, perspektyvos, iššūkiai, realybė“, į kurią susirinko daugiau nei 200 dalyvių.

Pirmą kartą konferencija buvo transliuojama ir internetu. Tiesiogiai „Facebook“ paskyroje ją stebėjo 235 asmenys.

Konferencija vyko liūdnu rudens metu, todėl Lietuvos akušerių sąjungos prezidentė Ilona Joneliūnienė, pradėdama konferenciją, vieną minutę tylos prašė skirti išėjusioms kolegėms akušerėms bei gydytojams atminti. Pristatydama konferencijos dalyvius ir svečius tikėjosi nuoširdaus ir konstruktivaus darbo, naujų minčių ir idėjų kasdienybei.

Lietuvos akušerių sąjungos renginį savo vizitu pagerbė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras prof. Aurelijus Veryga. Sveikinimo kalba ministras džiaugėsi akušerių noru tobulėti, padaršino koleges aktyviai dirbti sveikatos priežiūros sistemoje.

Akušerės dalyvavo diskusijoje, kurią kaip ir konferencijos idėją paskatino vasaros įvykiai – neteisėta akušerių veiklos praktika, priimant gimdymus namuose. Nors sveikatos apsaugos ministro įsakymu leidžiama gimdyti namuose, bet individuali akušerių veikla neteisėta, ir visuomenės akys nukrypo į akušerio profesiją. Kraštų atstovai diskusijai turėjo parengę itin aktualių klausimų: kas gi veja moteris iš stacionarų, skatina ieškoti ganėtina nesaugių alternatyvų. Gal didelis akušerių darbo krūvis, nepagarbus elgesys, dideli ir nepagrįsti pačių gimdyvių lūkesčiai, mažėjantis pasitikėjimas akušerio profesija, kompetencija ir kt.

Buvo priimta rezoliucija, kuri tikriausiai taps tvirtu pagrindu, kad nuo žodžių būtų pereita prie realių darbų: kad būtų peržiūrėtas sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 9 d. įsakymas, reglamentuojantis darbo krūvius, kad įstaigų vadovai juo vadovautųsi, kad būtų atnaujinta Medicinos norma MN 40:2014 „Akušeris. Teisės, pareigos, kom-

Sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga su Lietuvos akušerių sąjungos prezidente Ilona Joneliūnienė

petencija ir atsakomybė“, kad būtų kompetencijų ir apmokėjimo už paslaugas plėtra.

Konferencijoje pranešimą skaitė Valstybinės ligonių kass Paslaugų ekspertizės, metodinio vadovavimo ir kontrolės skyriaus vedėja Daiva Berūkštienė, kuri pristatė akušerių savarankiško gimdymo priėmimo statistiką, akušerių suteiktas paslaugas ir apmokėjimą už jas. Akušerės liko nusivylusios, kad statistinėje formoje dar vis dedamas gydytojo spaudas, pagal kurį fiksuojami paslaugų suteikimo duomenys.

Valstybinės akreditavimo ir licencijavimo tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos metodininkė Audra Knyvienė savo pranešime priminė akušerių licencijavimo tvarką.

Santaros klinikų akušerė, Lietuvos akušerių sąjungos Vilniaus krašto pirmininkė, Ingrida Poškienė skaitė pranešimą apie akušerio profesinės veiklos ir karjeros galimybes. Labai įdomiai pažvelgė į esamą akušerių profesijos situaciją, jų rengimą ir karjeros galimybes.

Klaipėdos kolegijos lektorė, Klaipėdos universitetinės ligoninės akušerė Žaneta Stonkuvienė pasidalijo praktinio darbo patirtimi. Klaipėdos universitetinėje ligoninėje nuo 2007 m. įkurtas mažos rizikos gimdymų poskyris, kuriamos gražios tradicijos, kai šeima grįžta gimdyti antrą ir trečią kartą, pasirinkdama tik akušerio priežiūrą.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikų slaugos tarnybos specialistė akušerė Dangyra Ruseckienė pasakojo